

Suomen Suunnistusliitto

URHEILIJAN POLKU

- Huippu-urheilun muutos (HUMU) ja Urheilijan polku
- SSL - polkutyö
- Kokonaisvaltaista valmennuksesta
- Lapsuus, valintavaihe ja huippuvaihe

Huippu-urheilun muutos ja Urheilijan polku

- Huippu-urheilun muutostyöryhmä käynnisti työnsä syksyllä 2010
  - Ryhmän kokoonpano sekä toiminnan taustat ja tavoitteet käyvät kattavasti ilmi Huippu-urheilun muutos -nettisivuilta (ks. <http://www.huippu-urheilunmuutos.fi>)
- Urheilijan polku -prosessi on oleellinen osa muutostyötä
  - Huippu-urheilijan polun rakentaminen eri lajeissa (n. 40-50 lajia); lajiliittojen välinen yhteistyö
  - N. 100 huippu-urheilijan (+ lähipiirin) kattava haastattelu (mm. Kauppi, Keskinarkaus, Lakanen, Taivainen)
  - Huippusuunnistajan polku (ks. <http://www.kihu.fi/urapolku/> > Suunnistus)

Sanoista teoiksi

EXCELLENCE
Pyrkimys
erinomaisuuteen

Yhdessä
tekeminen
yhteisössä

Ilo ja
innostus

5v 15v 25v
URHEILEVA
IHMINEN

SUCCESS
Onnistuminen
Menestys

RESPECT
Arvostus

Intohimo

EXCELLENCE - pyrkimys erinomaisuuteen

LAPSI

NUORI

AIKUINEN

Yhdessä tekeminen

Ei riskikokeilu, vaan satsaus elämään

Omaehtoinen liikkuminen ja urheilu

Lapsuus: laatua koulussa ja seurassa, "kielloista kokeiluihin ja oppimiseen"

Valintavaihe: tuki nuorelle opiskelussa ja valmennuksessa

Huippuvaihe: ammattite kaikessa

Ilo

Innostus

Intohimo

Valmentaja ja muut tukihenkilöt osaavat tehtävänsä

Koti liikuttajana

EXCELLENCE - pyrkimys erinomaisuuteen

"kolme miljoonaa kohtaamista / päivä"

Urheilijan polun jalkauttaminen - suunnistus

Done:

- Polku julkiseksi 09/11 → tieto avainvalmentajilla, -kouluttajilla
- Esittely 11 - 15-vuotiaiden harjoittelun edistäminen seurassa -hankepäivän yhteydessä 12.11. (13 seuraa)
- Kartan kääntöpuoli 29.11.
- Koulutukset, tapaamiset ym.
  - taso 2 ohjaajakoulutukset ja taso 1-2 valmentajakoulutukset 11/11 alkaen
  - suunnistusvalmennusseminaari ja ohjaajatapaaminen 10.-12.2.2012 (n. 200 henkeä)

To be done:

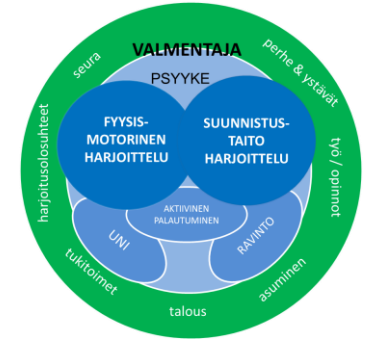
- Viestintä
  - lanseeraus @www.suunnistusliitto.fi maaliskuussa
  - Suunnistaja nro 3 / 2012 (maaliskuu)
    - polun esittely ja ”avaaminen” käytännön esimerkein
→ 1) lapsuus, 2) valintavaihe, 3) huippuvaihe
  - kysely valmennusryhmäläisille, ryhmävalmentajille ym. keväällä
→ Suunnistaja nro x / 2012

→ **Työkalu...** niin kouluttajille, valmentajille, ohjaajille kuin urheilijoille.

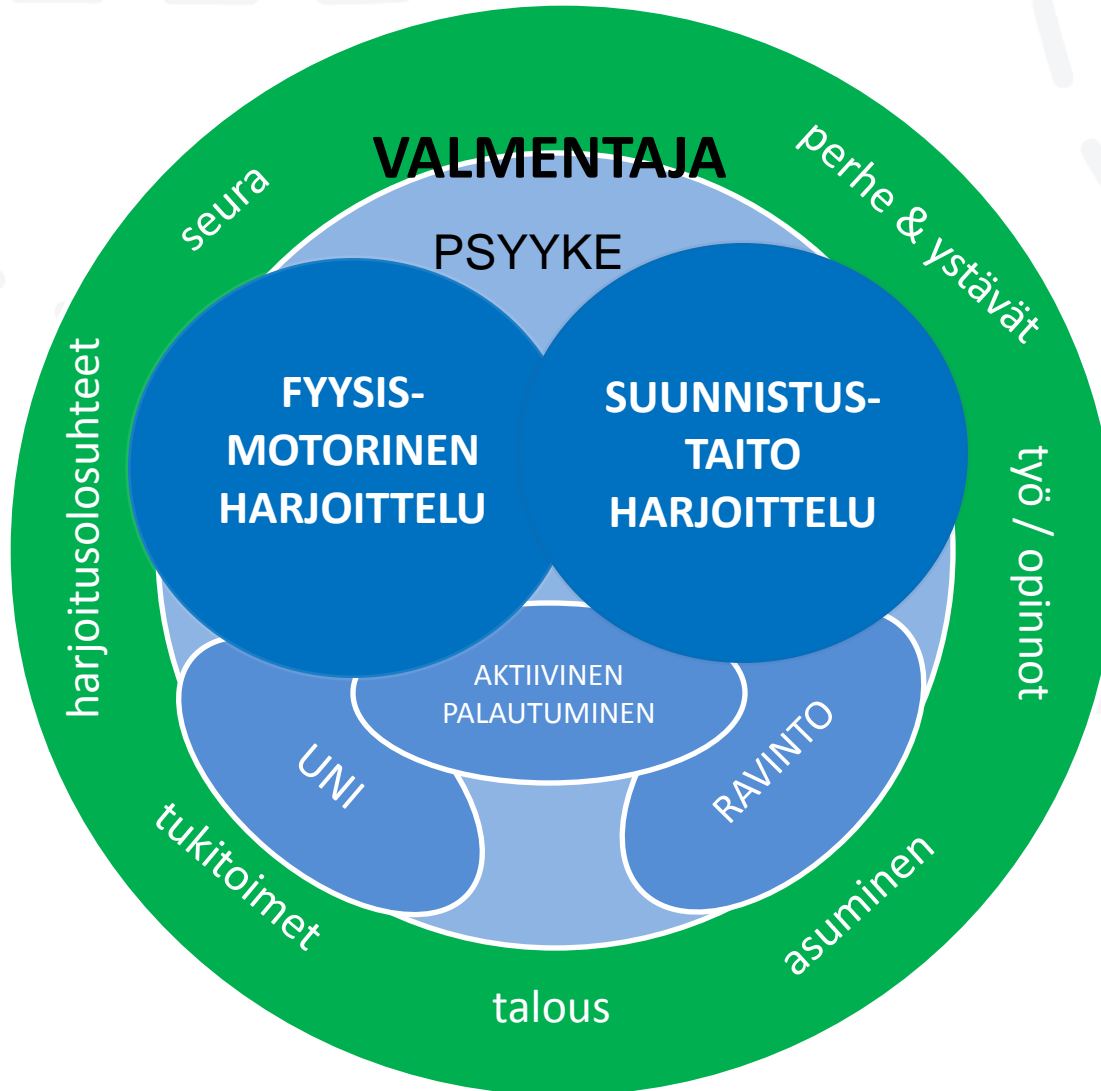
Urheilijan polku

- Urheilijan polku (HUMU-ryhmä):
  - lapsuusvaihe n. 5-14-v.
  - valintavaihe n. 15-20-v.
  - huippuvaihe n. 21-v.-> Ikävuodet ohjeellisia.
- Kokonaisvaltaisen valmennuksen ydinkohdat uran eri vaiheissa
- Miten koetaan ja nähdään eri tahojen vaikutus suunnistajan uran eri vaiheissa?
  - vanhemmat, henkilökohtaiset valmentajat, läheinen tukiverkosto?
  - seura, seuravalmentaja(t), -ohjaaja(t)?
  - alue, av-ryhmä, aluevalmentaja?
  - urheiluakatemia ja -oppilaitokset
  - liitto, liiton valmennusryhmä, liiton ryhmävalmentaja(t), muut tukihenkilöt?

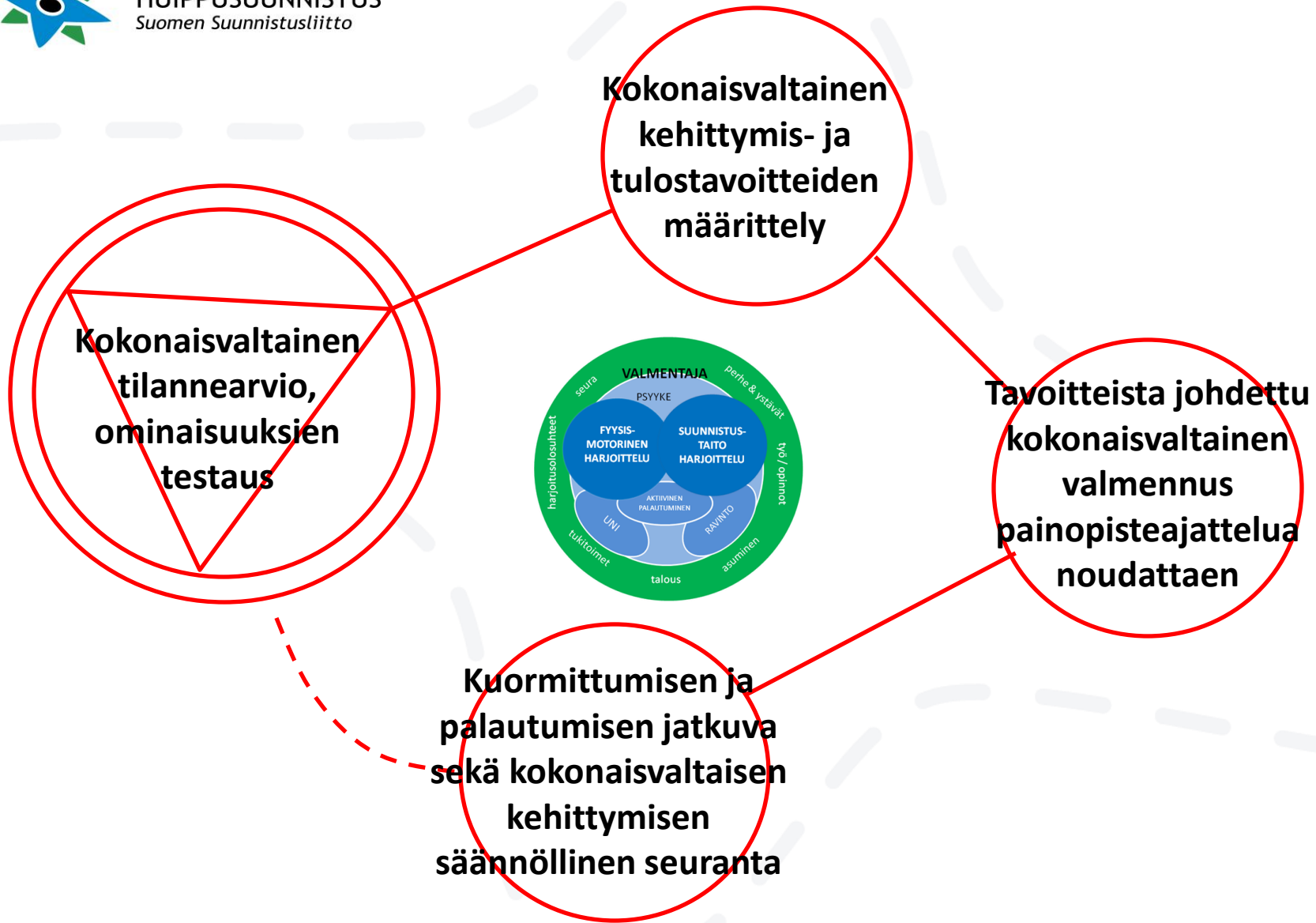
Urheilijakeskeinen kokonaisvaltainen suunnistusvalmennus

IDEAALITILANNE

- Tasapainoinen ja turvattu toimintaympäristö
- Kokonaisvaltaisuus ja tasapaino
  - * Fyysis-motorinen ja taidollinen harjoittelu, jossa psyyke koko ajan mukana
- Tiivis ja luottamuksellinen valmentajasuhde joka perustuu kaksisuuntaiseen vuorovaikutukseen
  - * valmentaja on ideoiden antaja ja kuuntelija
  - * valmentajan tarve vähenee vuosien mittaan / valmentajan rooli muuttuu!

Ks. Huippusuunnistuksen lajianalyysi: Luku 4

Harjoitusmäärät

Suunnistajan lajiharjoittelun ja liikunnan kokonaismäärän suositus eri ikäryhmissä

<i>ikä</i>	<i>suunnistuksen lajiharjoittelua *</i>	<i>liikunnan kokonaismäärä **</i>
8-14-v.	0-100 h	700-900 h/vuosi
15-v.	150-(300) h	noin 700 h/vuosi
16-v.	200-(300) h	noin 700 h/vuosi
17-v.	250-(300) h	noin 700 h/vuosi
18-v.	noin 300 h	noin 700 h/vuosi
19-v.	noin 350 h	noin 700 h/vuosi
20-v.	noin 400 h	700-800 h/vuosi
21-v.	noin 450 h	700-800 h/vuosi
22-v.	noin 500 h	noin 700 h/vuosi
23-v.	500-600 h	noin 700 h/vuosi

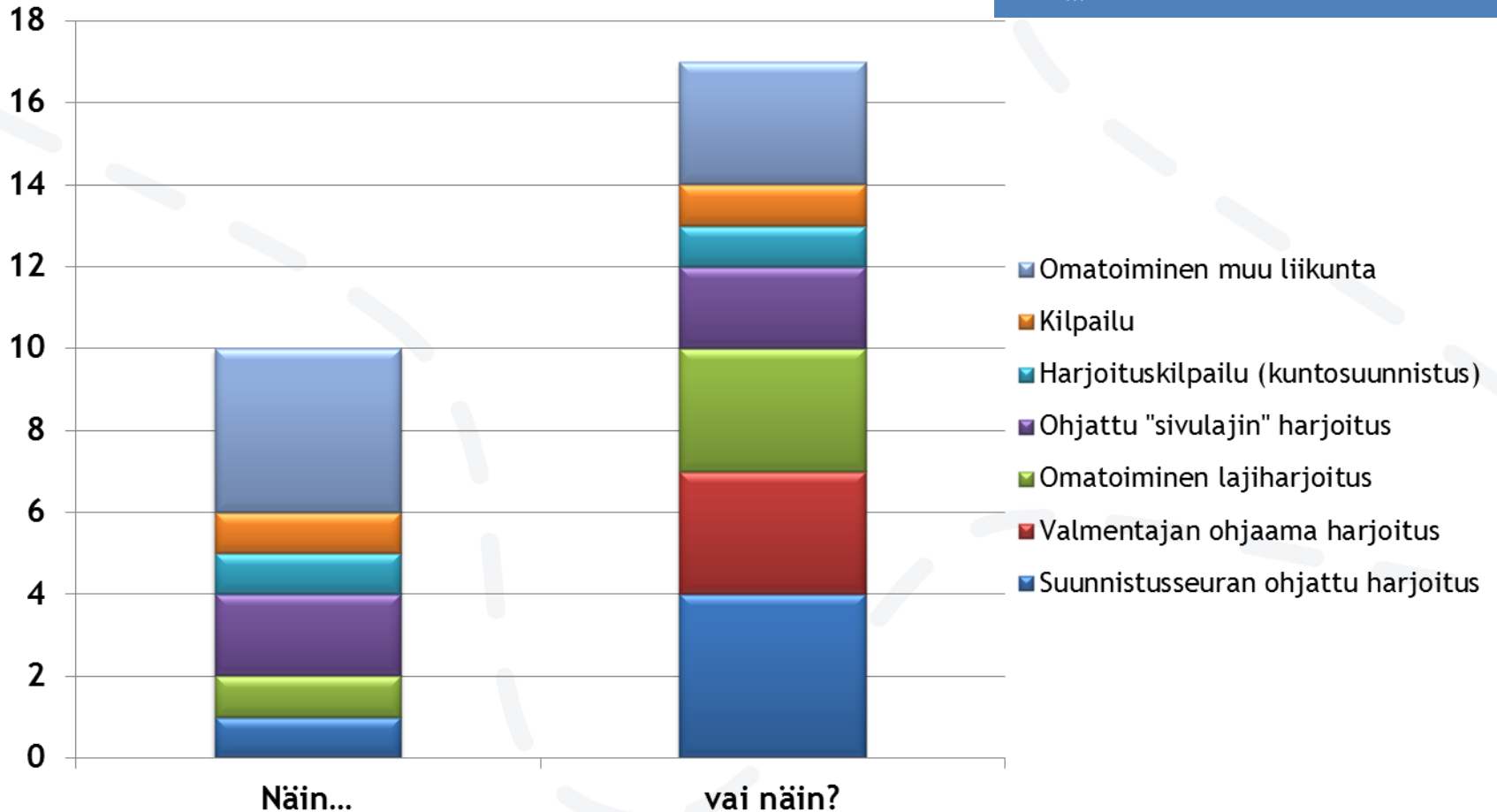
* suunnistus-, juoksu- ja lajivoimaharjoittelu

** lisänä pallopelit, hiihto, pyöräily, uinti/vesijuoksu, fyysisesti rasittava työ ja tukiharjoitteet, kuten lihasten lämmittely ja aktivointi, liikkuvuusharjoitteet, nilkkajumppa, keskivartalon syvät lihakset ja dynaaminen venyttely

Nuoren viikkoharjoittelu

Tuntia

Miten kirjata harjoittelua?

- hyötyliikunta: koulumatkat, pihatyöt,...?
- voimaharjoittelu palautuksineen vai ilman?
- lihashuolto tms.?
- ...

Urheilijan polku - lapsuusvaihe, alle 15-vuotiaat

	Alle 10-v. * INNOSTUJA	10-13-v. * SEIKKAILIJA	13-15-v. * VALLOITTAJA
Avainasiat	<ul style="list-style-type: none"> • ilo ja innostus • perusliikuntataitojen opettelu • suunnistuksen alkeet	<ul style="list-style-type: none"> • perusliikuntataitojen opettelu ja hallinta • lajitaitojen opettelu	<ul style="list-style-type: none"> • keskeisten laji- ja perusliikuntataitojen hallinta • harjoittelemaan ja kilpailemaan opettelu
Kokonaisvaltainen valmennus	<ul style="list-style-type: none"> • monipuolinen ja runsas leikki ja liikunta • osaamistason mukaiset suunnistustehtävät innostavassa ilmapiirissä • ikätasolle sopiva, onnistumisen elämyksiä tarjoava toiminta • liikunnan kokonaismäärä 700-900 h/vuosi (keskimäärin 13-18 h/viikko)	<ul style="list-style-type: none"> • monipuolinen ja runsas liikunta • eri lajien harrastaminen • monipuolinen suunnistuksen perustaitojen kehittäminen • itsetunnon vahvistaminen ja hyväksytyksi tuleminen • vastuun lisääminen omasta liikkumisesta • liikunnan kokonaismäärä 700-900 h/vuosi (keskimäärin 13-18 h/viikko), josta lajiharjoittelua 50-100 h/vuosi	<ul style="list-style-type: none"> • monipuolinen ja runsas liikunta • eri lajien harrastaminen ohjatusti ja omaehtoisesti • suunnistuksen perustaitojen ja toiminnan ohjauksen kehittäminen ja kilpailut eri matkoilla - pääsääntöisesti kotimaassa • loogisen ajattelun kehittyminen, oman suunnistustekniikan ja -ajattelun ymmärrys ja kehittäminen • teknisiin sovelluksiin tutustuminen • vaihtelevan itsetunnon vahvistuminen • liikunnan kokonaismäärä 700-900 h/vuosi (keskimäärin 13-18 h/viikko), josta lajiharjoittelua 100-150 h/vuosi
Toimintaympäristö	<ul style="list-style-type: none"> • kodin ja koulun merkittävä rooli liikunnalliseen aktiivisuuteen ja urheilulliseen elämäntapaan kasvattamisessa • ohjaajan esimerkki • seuran harjoitukset innostajana	<ul style="list-style-type: none"> • kodin ja koulun merkittävä rooli aikuisten ohjaava rooli ja esimerkki, ohjaajien toimintatavat • ikätasolle sopivat seuraharjoitukset • ohjatun harjoittelun merkityksen kasvu (koulu, seurat,...)	<ul style="list-style-type: none"> • kodin ja koulun merkittävä rooli • laadukas, omaehtoinen harjoittelu yksilön kehitystason huomioivien valmentajien ohjauksessa • ikätasolle sopivat, eriytyvät seuraharjoitukset • Kavereiden sparraus, yhteiset harjoitukset ja leirit

Alle 10-vuotiaat; tavoite 18-20 tuntia liikkumista viikossa

- Liikunnallinen lapsuus: Monipuolista liikkumista, perustaitojen oppimista, pihapelejä, perheen kanssa liikkumista, paljon hyötyliikuntaa....
- Suunnistusharrastus on leikin jatke.
- Itsetunto vahvistuu kannustuksen ja innostamisen kautta.
- Tuttu ryhmä ja tutut ohjaajat sitouttavat lajiin.

Vanhempien rooli

- Luoda mahdollisuudet runsaaseen ja monipuoliseen liikkumiseen: Yhdessä liikkuminen, hyvät varusteet, kannustaminen, kuljettaminen, myös vanhempien oma esimerkki.
- Terveellisen ja liikunnallisen elämänrytmin luominen perheessä (uni, ravinto, liikkumisen määrä, ruutukatselun määrä).

Ohjaajan rooli

- Turvallinen ja iloinen ilmapiiri. Onnistumisen kokemuksia.
- Paljon liikettä harjoituksissa. Ikävaiheeseen sopivat harjoitteet ja tehtävät.
- Mahdollisuudet kaverisuhteiden luomiseen (=aikaa yhdessäoloon).
- Ohjaajan viesti perheille: Paljon liikkumista, terveelliset elämäntavat.

10-13-vuotiaat ; tavoite 18-20 tuntia liikkumista viikossa

- Monipuolisesti eri lajeja, paljon luontaista liikkumista arjessa, pihapelejä, perheen kanssa liikkumista. Enemmän vastuu omasta liikkumisen määrästä.
- Perusliikuntataitojen hallinta. Lajitaitojen opettelu. **Paljon toistoja.**
- Monipuolisesti ja paljon suunnistusta erilaisissa maastoissa. Perustaitojen opettelua.
- Hyväksyvässä ilmapiirissä itsetunto vahvistuu.
- Kavereiden merkitys kasvaa.

Vanhempien rooli

- Luoda mahdollisuudet runsaaseen ja monipuoliseen liikkumiseen ja suunnistamiseen: Yhdessä liikkuminen, hyvät varusteet, lapsen omaehtoinen liikkuminen kouluun ja harjoitukseen olosuhteiden niin salliessa, kannustaminen, kuljettaminen, eri lajien harrastaminen, myös vanhemman oma esimerkki.
- Terveellisen ja liikunnallisen elämänrytmin luominen perheessä (uni, ravinto, liikkumisen määrä, ruutukatselun määrä).

Ohjaajan rooli

- Turvallinen ja iloinen ilmapiiri. Tilanteita, jotka luovat nuorille pätevyyden tunteita.
- Kehitystason mukaiset ja eriytetyt harjoitukset. Ohjatuissa harjoituksissa opitaan harjoitusten toteuttamistavat ja oikeat tekniikat.
- Mahdollisuudet kaverisuhteiden luomiseen: leirit, yhteisharjoitukset.
- Ohjaajan viesti perheille: Paljon liikkumista, terveelliset elämäntavat.

13-15-vuotiaat ; tavoite 18-20 tuntia liikkumista viikossa

- Keskeisten lajitaitojen opettelu ja hallinta. Paljon toistoja, paljon monipuolisia ja vaihtelevia toistoja.
- Harjoittelemaan ja kilpailemaan opettelu.
- Monipuolisesti eri lajeja ja paljon luontaista liikkumista arjessa. Omaehtoisen harjoittelun opettelu ja käynnistämistä.
- Monipuolisesti ja paljon suunnistusta erilaisissa maastoissa, jopa 100 suunnistuskertaa vuodessa.
- Nuoren ailahteleva itsetunto vahvistuu hyväksyvässä ilmapiirissä.
- Yhteinen tekeminen kavereiden kanssa on tärkeää; ryhmä.

Vanhempien rooli

- Yhdessä liikkuminen, eri lajien harrastaminen, hyvät varusteet, kannustaminen omaehtoiseen liikkumiseen (hyötyliikunta, harjoittelun ensiaskeleet), kuljetus.
- Terveellisen ja liikunnallisen elämänrytmin luominen perheessä (uni, ravinto, liikkumisen määrä, ruutukatselun määrä).

Ohjaajan rooli

- Turvallinen ja iloinen ilmapiiri. Tilanteita, jotka luovat nuorille pätevyyden tunteita.
- Kehitystason mukaiset ja eriytetyt harjoitukset. Ohjatuissa harjoituksissa opitaan harjoitusten toteuttamistavat ja oikeat tekniikat.
- Kotitehtävät: Lajitaitoon liittyvät, fyysiset harjoitukset.
- Seurojen yhteiset tai alueen leirit, vastus ja sparraus yhteisharjoituksissa.

Lapsuusvaiheessa tärkeää

Suositus

Huippu-urheilijoiksi haluavien lasten ja nuorten liikuntamäärä: 18-20 tuntia viikossa.

Sisältää: Koulumatkat, välituntiliikunta, pihapelit, perheen kanssa liikkuminen, kulkemisen harjoitukseen, kirjastoon, kaverille jne., koululiikunta, omaehtoiset harjoitukset ja eri lajien ohjatut harjoitukset.

Terveellisen kehityksen kannalta riittävä liikkumisen määrä on 14 tuntia viikossa.

Perusta urheilussa ja liikunnassa

Terveelliset elämäntavat. Vastuu vanhemmilla ja nuorilla itsellään.

Hyvä vinkki: Ohjaaja/valmentaja ja nuoret sopivat asioista. Sopimukset tulevat myös vanhempien tietoisuuteen.

Liikunnallisen ja urheilullisen elämäntavan esimerkki saadaan usein kotoa. Liikuntamyönteisyys, vanhempien oma esimerkki, vanhempien kannustus.

Psyykkiset valmiudet

Lapsen ja nuoren oma halu liikkua ja urheilla on ratkaiseva asia.

Seuran ”järjestelmät”

Kun seuraan pystytään luomaan pysyvä järjestelmä, ei toiminnan taso vaihtele niin paljon kun toimijat vaihtuvat. Järjestelmä sisältää esim. ryhmäjaon ja eri toimijoiden tehtävät sekä keskeytyksettömän uusien toimijoiden rekrytoinnin.

Toimintakalenteri

- Harjoitusten kalenteri kesällä / talvella.
- Ikäryhmälle sopiva toiminta (määrä, maastot, erilaiset harjoitusmuodot), harjoitusten sisällöt ja ”kilpailukalenteri”.
- Mahdollisuus yhteiseen tekemiseen kavereiden kanssa ikävaiheeseen sopivalla tavalla. Myös idolien tapaamismahdollisuuksia.

Yksilöllisyys

- Laadukas harjoituksen runko (fyysiset tehtävät, suunnistustehtävät, ohjaaja- ja valmentajaresurssien järkevä hyödyntäminen jne.)
- Huomioidaan eri tahtiin kehittyminen, erilainen kokemustausta, motivaatiotaso jne. Eriyttämismahdollisuudet harjoituksen sisällä.
- Yksilöllinen ohjaus ja sparraus, sekä valmennus kun lähestytään 15 ikävuotta.

HUOM! Kaikki eivät tavoittele huippu-urheilijan polkua tai tavoite voi herätä vasta myöhemmin. Lapsuusvaiheen toiminnan tulee vastata erilaisia tarpeita.

Urheilijan polku - valintavaihe (n. 15-20-v.)

	15-17 v.	17-20-v.
Avainasiat	<ul style="list-style-type: none"> päälajin valinta kilpaileminen osana harjoittelua yksilöllisen lajiharjoittelun opettelu	<ul style="list-style-type: none"> kokonaisvaltaisen urheilijaelämän omaksuminen kansainväliset edustustehtävät mahdollinen erikoistuminen eri matkoille 19-20-v.
Kokonaisvaltainen valmennus	<ul style="list-style-type: none"> tavoitteellisen harjoittelun merkityksen tiedostaminen ja itseohjautuvuuden lisääntyminen yksilön biologisen kehityksen huomioiva, monipuolinen fyysis-motorinen harjoittelu lajiharjoittelun määrän merkittävä kasvu suunnistustaidon monipuolinen kehittäminen eri maastotyypeissä (150 harjoitusta/vuosi) - myös ulkomailla "kuivaharjoittelu" kartoilla, jotka ovat eri maastotyypeistä suunnistuksen perustaitojen ja toiminnan ohjauksen rutiinien kehittäminen automaatiotasolle, suorituksen hallinnan kehittäminen itsetunnon kehittyminen kannustavan ja rakentavan palautteen myötä runsas kilpaileminen liikunnan kokonaismäärä noin 700 h/vuosi (keskimäärin noin 13 h/viikko), josta lajiharjoittelua 150-300 h/vuosi	<ul style="list-style-type: none"> kehittymis- ja tulostavoitteisiin perustuva vuosisuunnitelma ja pitkäjänteinen urasuunnitelma lajinomaisen fyysis-motorinen harjoittelun ja testauksen lisääntyminen valmentajan ohjauksessa kestävyys- ja suorituskyvyn, suunnistusjuoksun liikevalmiuksien ja liikkuvuuden kehittäminen suunnistustaidon monipuolinen kehittäminen eri maastotyypeissä (150 harjoitusta/vuosi) entistä omaehtoisemmin "kuivaharjoittelu" kartoilla, jotka ovat pääkilpailujen maastotyypeistä suunnistuksen perustaitojen ja toiminnan ohjauksen rutiinien kehittäminen automaatiotasolle, suorituksen hallinnan kehittäminen hyvä itsetunto ja -luottamus harjoittelun, todennetun kehittymisen ja hallittujen suoritusten kautta runsas kilpaileminen kotimaassa ja ulkomailla liikunnan kokonaismäärä 700-800 h/vuosi (keskimäärin noin 13-15 h/viikko), josta lajiharjoittelua 250-400 h/vuosi
Toimintaympäristö	<ul style="list-style-type: none"> vanhempien ja perheen rooli urheilullisen elämäntavan tukemisessa, kuljetuksessa ja rahoituksessa henkilökohtaisen ja/tai ryhmävalmentajan (seura, alue) ohjaava ja opettava rooli urheilijan kehittyessä ja itseohjautuvuuden lisääntyessä urheiluvien ja ei-urheiluvien ystävien tuki	<ul style="list-style-type: none"> vanhempien ja perheen rooli edelleen merkittävä aktiivinen, ohjaava ja opettava henkilökohtainen valmentaja eri tahoilla toimivat valmentajat (seura, alue, akatemia, liitto) ja urheilijan tukihenkilöt muodostavat osaavan asiantuntijaverkoston urheilijan ympärille lähiolosuhteiden optimaalinen hyödyntäminen harjoittelussa virikkeiden ja harjoitusolosuhteiden hakeminen kotimaasta ja ulkomailta

Urheilijan polku - valintavaihe (n. 15-20-v.)

- Valmennus-/kilpailujärjestelmän vahvuudet:
  - Päivittäisvalmennuksen tuki / ”harjoituskeskukset” Turussa, Tampereella ja Helsingissä (3 nuorten olympiavalmentajaa)
  - Alueellisen valmennuksen testit mahdollistavat ikäluokan parhaiden kartoittaminen
  - Käynnistynyt talenttitoiminta (17-25-v.) tehostaa seurantaa ja mahdollistaa urheilijan tukiverkoston kehittämisen
  - Vakiintunut nuorten maajoukkue- ja valmennusryhmätoiminta kaikissa lajimuodoissa
- Valmennus-/kilpailujärjestelmän kehittämiskohteet:
  - Alueellisen valmennuksen resurssit muualla kuin em. kolmessa harjoituskeskuksessa
  - Osaavien ammattivalmentajien määrä liitossa/alueilla/seuroissa (vaikkakin kasvussa)
  - Suuret omavastuut nuorten maajoukkueen ja valmennusryhmien toiminnassa
  - Laadukkaiden pitkän matkan kilpailujen ja sprinttikilpailujen määrä

Urheilijan polku - valintavaihe (n. 15-20-v.)

- Miten koet seuraavien tahojen vaikuttaneen kehittämiseesi urheilijana/huippusuunnistajana? / Miten uskot seuraavien tahojen vaikuttavan huippusuunnistajan kehittämiseen? (asteikko: 1 = vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = paljon)
  - Oma motivaatio, kiinnostus (huippu-)urheiluun, rakkaus lajiin
  - Harjoittelun määrä ja laatu
  - Vanhemmat, perhe
  - Kaveripiiri, harjoituskaverit
  - Läheltä löytyvä esikuva
  - ”Kaukainen” idoli
  - Hyvät harjoitteluolosuhteet
  - Koulu, koululiikunta, liikunnanopettaja
  - Suunnistusseura, seuravalmentajat
  - Muun lajin seura, seuravalmentajat
  - Henkilökohtainen valmentaja, valmentajan osaaminen
  - Valmennuksen muu tukiverkosto
  - Aluevalmennus, aluevalmentaja
  - Liiton kilpailu-/valmennustoiminta, liiton ryhmävalmentaja
  - Armeija harjoitusympäristönä

Urheilijan polku - huippuvaihe (n. 21-v. →)

Yli 20-vuotiaat	
Avainasiat	<ul style="list-style-type: none"> voittamaan oppiminen ammattimainen toiminta kaikilla osa-alueilla
Kokonaisvaltainen valmennus	<ul style="list-style-type: none"> urheilija ja valmentaja yhdessä määrittelevät kehitymis- ja tulostavoitteet tavoitteista johdettu valmentautuminen on kokonaisvaltaista ja systemaattista pitkäjänteistä urasuunnitelmaa päivitetään vuosittain ja sitä ohjaa kansainvälisen menestyksen tavoittelu erikoistuminen on suositeltavaa, ellei kv. menestystä ole odotettavissa kaikissa kilpailumuodoissa fyysis-motorisen harjoittelun painopiste on lajiharjoittelussa (suunnistus, juoksu, lajivoima) harjoittelun määrä, teho, kokonaiskuormitus ja kehitettävien ominaisuuksien painotus riippuvat yksilön tavoitteista urheilija kehittää/ylläpitää kestävyysuorituskykyään ja ylläpitää suunnistusjuoksun liikevalmiuksia ja liikkuvuutta monipuolisesti urheilija täsmäharjoittelee päätavoitteen suunnassa ja hankkii lisää kansainvälistä kisakokemusta urheilija ylläpitää/kehittää suunnistustaitojaan ja kehittää suorituksen hallintaa erityisesti tärkeissä kilpailuissa hallitut suoritukset ja menestys ruokkivat itsetuntoa ja -luottamusta urheilija saavuttaa halutessaan voittamiseen ja erinomaiseen suoritukseen vaadittavan optimaalisen tunnetilan sekä keskittymisen ja stressin tason omatoiminen harjoittelu määräävässä roolissa ohjatuista harjoituksista osa on ryhmäharjoituksia, osa henkilökohtaisen valmentajan valvomia harjoituksia ja testejä 21-22-v: liikunnan kokonaismäärä 700-800 h/vuosi (keskimäärin 13-15 h/viikko), josta lajiharjoittelua 400-500 h/vuosi yli 22-v: liikunnan kokonaismäärä 700-800 h/vuosi (keskimäärin 13-15 h/viikko), josta lajiharjoittelua 500-600 h/vuosi urheilija toimii omaksumansa urheilullisen elämäntavan mukaisesti
Toimintaympäristö	<ul style="list-style-type: none"> urheilija tekee valintoja urheilu-uran ehdoilla siviiliuraa ja sosiaalista verkostoa unohtamatta, itseohjautuvuus on merkittävässä roolissa valmentaja kehittää itseään urheilijan kehittyessä, rooli voi muuttua ohjaavasta opettajasta eläytyväksi kuuntelijaksi, sparraajaksi ja mentoriksi muilla valmentajilla (liitto, akatemia, alue, seura) voi olla valmennuksessa merkittävä rooli urheilijalla on kattava ja osaava asiantuntijaverkosto perhe ja ystävät tukevat urheilijaa huippu-uran edetessä

Urheilijan polku - huippuvaihe (n. 21-v. →)

- Valmennus-/kilpailujärjestelmän vahvuudet:
  - Päivittäisvalmennuksen tuki / ”harjoituskeskukset” Turussa, Tampereella ja Helsingissä (= 3 nuorten olympiavalmentajaa)
  - Käynnistynyt talenttitoiminta (17-25-v.) tehostaa seurantaa ja mahdollistaa urheilijan tukiverkoston kehittämisen
  - Vakiintunut maajoukkue-toiminta eri lajimuodoissa
- Valmennus-/kilpailujärjestelmän kehittämiskohteet:
  - Päävalmentajataso pestien houkuttelevuus ja ammattilaisten vähyys
  - Maajoukkue-toiminnan laajuus - Hukkuvatko todelliset huiput massaan?
  - Resurssit → merkittävät omavastuut pl. A-maajoukkueurheilijat
  - Seurojen tavoitteet eivät pääsääntöisesti tue kv. huippu-urheilua (viesteillä vahvat perinteet)
  - Asennoituminen sprinttiin
  - Laadukkaiden pitkän matkan kilpailujen ja sprinttikilpailujen määrä

Urheilijan polku - huippuvaihe (n. 21-v. →)

- Miten koet seuraavien tahojen vaikuttaneen kehittämiseesi urheilijana/huippusuunnistajana? / Miten uskot seuraavien tahojen vaikuttavan huippusuunnistajan kehittämiseen? (asteikko: 1 = vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = paljon)
  - Oma motivaatio/intohimo urheiluun, rakkaus lajiin, uskallus heittäytyä, ammattimainen valmennus
  - Harjoittelun määrä ja laatu
  - Vanhemmat, perhe
  - Kaveripiiri, harjoituskaverit
  - Esikuva
  - Hyvät harjoitteluolosuhteet
  - Suunnistusseura, seuravalmentajat
  - Muun lajin seura, seuravalmentajat
  - Henkilökohtainen valmentaja, valmentajan osaaminen
  - Valmennuksen muu tukiverkosto
  - Akatemia-/aluevalmennus, akatemia-/aluevalmentaja
  - Opiskelupaikan suomat mahdollisuudet
  - Liiton kilpailu-/valmennustoiminta, liiton pää-/ryhmävalmentaja

Urheilijan polku - huippuvaihe (n. 21-v. →)

- Listaa **kolme** asiaa, joiden koet eniten edistäneen huippusuunnistajan uraasi yli 20-vuotiaana ?
- Listaa **kolme** asiaa, joiden koet eniten ”hidastaneen” huippusuunnistajan uraasi yli 20-vuotiaana ?